

מסורת הש"ס

(א) גיטין פא. פסח: פט; (ב) [נסהדין ו:1], (ג) [י"ל אלעזר], (ד) רש"י, [מוספתא פי"א], (ה) [לקמן נג:1], (ו) גיטין פט: לעיל פח:1, (ז) [לעיל י:1] וי"ט [מוספתא פי"א],

תורה אור השלם

1. אשה זנה וְהָקִלָּהּ לֹא יִקְדוּ וְאִשָּׁה גֵרֻשָּׁה מֵאִשָּׁה לֹא יִקְדוּ כִּי קֹדֶשׁ הָיָה לְאֵלֹהֵיהֶּ: ויקרא כ ד

הגהות הב"ח

(א) גמ' ושרינן לה כקלא: (ב) שם דאמרה אהון הוא דשרינן: (ג) רש"י ד"ה כ"ש אלמנה לכסן גדול לנסי: (ד) ד"ה האי מנה וכו' ממזר מהן הס"ד ואמ"כ מ"ה הך מנה דבי ר"ע הוא וכו' דקורבא הוא דהוי ממזר: (ה) תוב' ד"ה אלז וכו' דכל עריות שאמרו פוטרות לרומיהן נישאו און:

מוסף רש"י

כל קלא דבתר נשואין לא חיישינן. אט"פ שעינו צהנגרש [גיטין פח:1] דחיישינן לקלא, דתנן יא שמה בעיר מקודשת לפלוני מקודשת ואסוריה לעשא לאחר, עד שתן לה אהמו פלוני גט, הני מילי כשא"ל הקול קודם שחנשא לאחר אכל יא לאחר נשואין לא חיישינן ליה [גיטין פא,9]. לאוסרה על בעלה ולא להצריכה גט מנעל הקול, שאם אהת מצייה גט מנאלת אוסרה על זה, דמחוקת לקלא וגמלא זה בעל אשת איש וקיימת לן כשם שאסוריה לבעל ק אסוריה לבעל [שם פט,9] וכגון אס נשאת לכהן ויאיל עליה קול שהיתה זונה או גרושה, לא מפקינן לה מיתה אלא בעדות בדורה [שם פט,9]. אמרו לה מת בנך כו' ממזר. דכר מחייב כריתות הוא דאשת אח שיש לה גנים ככרת [דקטן צג:1].

כל קלא דבתר נשואין. כגון כהן שנשא אשה ואח"כ יאל עליה קול גרושה או זונה: **כיוון דאסאי** נכ"ד ושרינן לה. הואיל והוצרכה לנא לנ"ד להטירה אלמא צחי הוא מספקינן ליה קודם נשואין והלכך כמי שיאל הקול מאותה שעה דמי קמ"ל: **הורו גים** דין **שקעה חמה**.

בשבת והמירו לעשות מלכה: **אין** זו **הורא**. לממון עליה ולפטור יחיד שעשה על פיהם או אם עשו צבור על פיהם אין מציאין פר כשאר העלם דבר אלא כל אחד כשזה או שעירה שאין זה העלם דבר אלא טעות כסצורים שזא בעולם דבר שלא זא דהא לכ"ע גליח השמא דטעות הוא.

והכא נמי דמתני' טעות היא כסצורים שמת והנה זא בעלה והכל רואים אלא אעד סמוך: **סעד** **הורא** היא. ע"י הוראת ב"ד היא ניסת ועלייהו תליא ולא אעד דהא בכל המורה עד אחד לא מהימן והכא מהימן דמורה לא האמינתו והס האמיניהו ועבדינן אפומייהו: **מאי טעמא** **לאו משום** **הורא** היא. וכשהורו שחלב הקיצה מותר דלעלם מייניהו וסמוך אדעתייהו. והכא נמי אדעתייהו הוא דסמנא דאמרי כל אשה דייקא ומינסבא וגמלא דטעו צהוראמן דהא לא דייקא ואינסבא: **הוו טעמא**. טעם מוצהק: **וכי דבר אמרי להסיורא**. בטעם שאינו מוצהק מי משגיחין צהו: **אסו פרי ואסרו**. הרי טעם צרור: **כי דבר אסא עד**. אחד ואמר עכשיו מת שרינן לה: **מ"ט לאו משום**. דאמרינן עד קמא אטעיין והאי צהרלה מהימן דאי קמיימא הורא היא דלדעתין סמכי

מכי חזינן טעמא על ידי השנים הללו דלא אורינן שפיר היכי מצינן למיהדר לדעתין קמיימא: **יקוב דיון אם הכר**. בניסת ע"פ ב"ד לא אמרינן ע"פ ב"ד הוא ומפטרא אלא הולכין אחר עומק הדברים ואמרינן טעותא הוא דאעד סמוך ותיצא חטאת שמניה: **א"כ מאי יקוב כו'**. מדתני הכי משמע דאי לא מעיינין צה שפיר לפוס ריהטא היה דלהכי לא שרייה: **על כל ביאה וביאה**. קסבר רבי אלעזר ביאות מחלקות וטעמא צמס' כריתות (דף טו:). **קרנן אחד על הכל**. הואיל ולא נודע לה צינטיים והואל לה כאוכל שני זיתי חלב צהעלם אחד: **בתנ' ואחר כך מה צנן**. ולא החקקה לייצום ונשאת לשוק: **ראשון ואחרון**. מפרש בגמ'. **ממזר**. וכר"ע מיתוקמא דאמר (לעיל דף מט.) יש ממזר מחייבי לאוין: **קיים היה**. כשניסת: **הולד הראשון**. שהיה לה צהודנו חי: **גב' אין ממזר מיצמה**. שנשאת לשוק בלא חליצה הואיל ולימה עליה אלא בלאו: **האי סנא**. וחכ"א אין ממזר מיצמה אלמא סצירא להו דיש חייבי לאוין שהולד ממזר מהן (י' תנא דבי ר"ע היא דאייכא תנא צפרק החולץ (לעיל מט.) אליצא דר"ע דאמר יש ממזר מחייבי לאוין דשאר דמחמת קורצה כגון אנוסת אצוי לר' יהודה דאמר קאי עלה בלאו צפ' נושאין [לקמן א:1]. וכגון נושא את חלוצתו דקאי עלה בלא צינה (דברים סה) ולאו דקורבא הוא הוי ממזר: **מחייבי לאוין** גידידי. כגון יצמה לשוק ודומה לה: צענויטני

האשה רבה פרק עשירי יבמות

צב.

ב"ל קלא דבתר נשואין לא חיישינן. י"מ דוקא דילא הקול שמחלת הנשואין היו צאיסור דלקלא כי האי לא חיישינן דמדעבד נשואין מסתמא דיקו צה צמלתא ושקר הוא אכל צמאי דהוא אחר נשואין אסרינן שפיר צקלא ולפי זה אחי שפיר ההיא דרוכל דלעיל (דף כד:) ואר"י דאי איפשר לומר כן דצהדיא אמרינן צגיטין (דף פא. ושס) דכלל ענין לא חיישינן צגי כחז גט לאשתו והיא יושבת ומשמשתו תלא והדער צריך צדיקה ופרץ עלה והאמר רב אשי כל קלא דבתר נשואין לא חיישינן וההיא דרוכל דלעיל כדפי לעיל (דף כד: ד"ה אמר): **וְאִמְרוּ לֹא מַת בַּעֲלֶיךָ וְהָדָר מַת בְּנִךְ כִּי הוּלֵד הָרִאשׁוֹן וְהָאֲחֵרוֹן מִמּוֹזֵר**. אמר ר"י דראשון היינו לפני שמועה והאחרון אחר שמועה כי ההיא דסיפא כדמפרש בגמ' דאין לפרש דלמסקנא דגמ' הוי דהכא מצעל ראשון ומצעל אחרון דהיינו מציס דקנסו נמי לאוסרה איצס דהא ע"כ האי ממזר דהכא מדאורייתא קאמר כמו שאפרש ומיבס לא הוי ממזר מדאורייתא אפילו לר"ע דמשוי זנות יצמה מנות דאשת איש לאוסרה איצס דאפילו אשת איש לא מיתסרא מדאורייתא ע"י טעות ואפילו מדרבנן לא מיתסרא איצס הכא למאי דמוקי לה לקמן (דף נד.) צתרי ותרי וצעדי הזמה וגט נמי לא צעי' מאהמו מן השוק אם מתחלה נשאת צשני עדים כמו שהיתה מותרת לבעל אם היה קיים: **אבל חכמים אומרים אין ממזר מיצמה**. וא"ת הא משמע צגיטין דאפי' לרבנן הוי ממזר מיצמה לשוק דצפרק הזורק (גיטין דף פ: ושס) צעי הש"ס אמשנה דכל עריות שאמרו (ס) לרומיהן מותרות נישאו אין זינו לא לימא מיהוי מיוצמא לרב המנוגא וצנישואין דוקא משום דמיחלפא

הדיוט חייבת בקרבן על כל ביאה וביאה דברי ר' אלעזר וחכ"א יקרבן אחד על הכל ומודים חכמים לר' אלעזר ישאם נשאת לחמשה בני אדם שחייבת בקרבן על כל אחד ואחד הואיל וגופין מוחלקין: **בתנ' ה** האשה שהלך בעלה ובנה למדינת הים ובאו ואמרו לה מת בעליך ואח"כ מת בנך ונשאת ואחר כך אמרו לה חילוף היו הדברים תצא והולד ראשון ואחרון ממזר (י' אמרו לה מת בנך ואח"כ מת בעליך ונתייבמה ואח"כ אמרו לה חילוף היו הדברים תצא והולד ראשון ואחרון ממזר: 'אמרו לה מת בעליך וניסת ואח"כ אמרו לה קיים היה ומת תצא והולד ראשון ממזר והאחרון אינו ממזר: י' אמרו לה מת בעליך ונתקדשה ואחר כך בא בעלה מותרת לחזור לו אע"פ שנתן לה אחרון גט לא פסלה מן הכהונה את זו דרש רבי אלעזר בן מתאי י' ואשה גרושה מאישה ולא מאיש שאינו אישה: **גב' מאי ראשון** ומאי אחרון אילימא לראשון לפני שמועה ואחרון לאחר שמועה ליתני הולד ממזר משום דקבעי למיתני סיפא אמרו לה מת בעליך ונשאת ואח"כ א"ל קיים היה ומת הראשון ממזר והאחרון אינו ממזר תנא נמי רישא ראשון ואחרון ממזר ת"ר (י' דברי ר"ע שהיה אומר אין קדושין תופסין בחייבי לאוין אבל חכמים אומרים י' אין ממזר מיבמה ולימא אין ממזר מחייבי לאוין האי תנא הך תנא דר"ע הוא דאמר מחייבי לאוין דשאר הוי ממזר מחייבי לאוין גרידי לא הוי ממזר אמר רב יהודה אמר

עין משפט
נר מצוה

מא א מיי פ"י מהלכות גירושין הלכה כ ופי"ו מהלכות איסורי ביאה הלכה כ טוש"ע אה"ע סימן נו סעיף ח וסימן קנו סעיף ה:

מב ב מיי פ"ה מהל' שגגות הלכה ה ופי"ד שם הלכה ג:

מג ג ד מיי שם פי"ד הלכה ג:

מד ה ו ז מיי שם פ"ה הלכה ג:

מה ח מיי פ"ג מהל' יבום הלכה יט סמג לאוין פג טוש"ע שם סימן קנט סעיף ב:

מו ט מיי שם הלכה יט סמג שם:

מז י טוש"ע שם סימן יז סעיף ז:

מח כ מיי פ"י מהלכות גירושין הלכה ו סמג

עשין כ טוש"ע שם סעיף נח וסימן קג סעיף א:

מכז ל מיי פ"ג מהל' יבום הלכה יט:

ג מ מיי שם סמג לאוין פג טוש"ע שם סימן קנט סעיף ב:

תוספות ישנים

שם להס לטון מהלכות דלאמרינן התם שהיה מספר קומין ממה למה אין אנו כותבים עמה לשני המלך ואנו כותבים לצריאת עולם. ויש לומר משום שהורגלו בשטרות לצריאת עולם הורגלו נמי צגיטין: והאחרון אינו ממזר. וא"ת ואמאי אינו ממזר דלעיל מטעם קנס דהא לעיל אמרינן דכי נתגדשה מן הראשון הוי ממזר מן השני מטעם קנס וי"ל דכ"ל הכא אינו ממזר מדאורייתא אכל מדרבנן הוי ממזר: ונתקדשה ונא בעלה מותרת לחזור לו. וה"ה דשריא לשני אם גרשה הראשון דראשון ושני שוין דכמו דמירא לחזור לראשון אם גרשה השני כך מותרת לחזור לשני אם גרשה ראשון: